

Становище на Европейския надзорен орган по защита на данните относно предложението за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно борбата със сексуалното малтретиране, сексуалната експлоатация на деца и детската порнография и за отмяна на Рамково решение 2004/68/ПВР

(2010/С 323/02)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ НАДЗОРЕН ОРГАН ПО ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 16 от него,

като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално член 8 от нея,

като взе предвид Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни ⁽¹⁾,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2000 г. относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни ⁽²⁾, и по-специално член 41 от него,

ПРИ СЛЕДНОТО СТАНОВИЩЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 29 март 2010 г. Комисията прие предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно борбата със сексуалното малтретиране, сексуалната експлоатация на деца и детската порнография и за отмяна на Рамково решение 2004/68/ПВР ⁽³⁾ (наричано по-нататък „предложението“).
2. Предложението е предназначено да замени Рамковото решение, прието на 22 декември 2003 г., поради някои недостатъци на този законодателен акт. Новият текст ще подобри борбата срещу малтретирането на деца по отношение на следните аспекти: криминализиране на тежките форми на малтретиране на деца, например във връзка с детския секс туризъм, защита на непридружаваните деца, наказателно разследване и координация на наказателното преследване, нови криминални престъпления в ИТ средата, защита на жертвите и предотвратяване на престъпления.
3. Един от инструментите за постигане на целта за предотвратяване на престъпления е ограничаването на достъпа до детска порнография в интернет.
4. ЕНОЗД взе предвид основната цел на предложението. Неговото намерение не е да постави под въпрос необходимостта от въвеждане в действие на по-ефективна рамка, която предвижда адекватни мерки за защита на децата от малтретиране. Въпреки това органът желае да изтъкне

въздействието на някои от мерките, предвидени в предложението, като например блокирането на уебсайтове и откриването на горещи линии, върху основните права на засегнатите лица на неприкосновеност на личния живот и защита на данните. Поради това ЕНОЗД взе решение да предостави това кратко становище по собствена инициатива.

II. АНАЛИЗ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

5. Въпросите, засягащи защитата на данните, имат отношение към два аспекта на предложението, които не са свързани конкретно с борбата срещу малтретирането на деца, а с всички инициативи за сътрудничество с частния сектор за целите на правоприлагането. Тези въпроси вече са били анализирани от ЕНОЗД по различни поводи, особено във връзка с борбата срещу незаконното съдържание в интернет ⁽⁴⁾.
6. Що се отнася до предложението, двата елемента, които предизвикват безпокойство, са разработени в съображение 13 и член 21. Те са разгледани по-долу.

II.1. Ролята на доставчиците на интернет услуги във връзка с блокирането на уебсайтове

7. Предложението предвижда два възможни подхода за блокиране на достъпа от територията на Съюза до интернет страници, за които е установено, че съдържат или разпространяват детска порнография: механизми за улесняване блокирането по разпореждане на компетентните съдебни или полицейски органи, или доброволни действия на доставчиците на интернет услуги за блокиране на интернет страници, предприети въз основа на кодекси на поведение или насоки.
8. ЕНОЗД поставя под въпрос критериите и условията, въз основа на които се взема решение за блокиране: той подкрепя действия, предприети от полицейските или съдебните органи въз основа на добре дефинирана правна рамка, но има сериозни съмнения по отношение на правната сигурност на всяко действие за блокиране, предприето от частни лица.

⁽⁴⁾ ЕНОЗД е приел по-конкретно следните становища, които съдържат забележки, относими към разглежданата инициатива:

— Становище на Европейския надзорен орган по защита на данните от 23 юни 2008 г. относно предложение за решение на Европейския парламент и на Съвета за създаване на многогодишна програма на Общността за защита на децата при използване на Интернет и други комуникационни технологии, ОВ С 2, 7.1.2009 г., стр. 2,

— Становище на Европейския надзорен орган по защита на данните от 22 февруари 2010 г. относно текущите преговори, водени от Европейския съюз за Търговско споразумение за борба с фалшифицирането (ACTA).

Вж. също Работна група по член 29, Работен документ относно въпросите на защитата на данните, свързани с права върху интелектуална собственост (WP 104), приет на 18 януари 2005 г.

⁽¹⁾ ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31.

⁽²⁾ ОВ L 8, 12.1.2001 г., стр. 1.

⁽³⁾ СОМ(2010) 94 окончателен.

9. ЕНОЗД поставя под въпрос преди всичко потенциалното наблюдение на интернет, въз основа на което може да се предприеме такова блокиране. Мерките по наблюдение и блокиране може да съдържат различни дейности, включително сканиране на интернет, идентифициране на незаконни или подозрителни уебсайтове и блокиране на достъпа на крайни потребители, но също така и наблюдение на поведението на крайните потребители в мрежата, които се опитват да получат достъп до, или да изтеглят такова съдържание. Използваните за тези дейности инструменти са различни и се характеризират с различна степен на вмешателство, но повдигат сходни въпроси във връзка с ролята на доставчиците на интернет услуги по отношение на обработката на информацията в уебсайтовете.
10. Тези дейности за наблюдение имат последствия, засягащи защитата на данните, тъй като включват обработка на лични данни на различни физически лица, като например информация за жертви, свидетели, потребители или доставчици на съдържание. В свои предишни становища ЕНОЗД е изразявал загриженост във връзка с наблюдението върху физически лица, осъществявано от действащи лица от частния сектор (например доставчици на интернет услуги или носители на авторски права) в области, които по принцип са в компетентността на правоприлагащите органи ⁽¹⁾.

— ЕНОЗД подчертава, че наблюдението върху мрежата и блокирането на уебсайтове е дейност, насочена към цел, която не е свързана със стопанската цел на дейността на доставчиците на интернет услуги: това обстоятелство би повдигнало въпроси, свързани със законосъобразната обработка и съвместимата употреба на личните данни съгласно член 6, параграф 1, буква б) и член 7 от Директивата за защита на данните ⁽²⁾,

— ЕНОЗД поставя под въпрос критериите, въз основа на които ще се предприема блокиране, и подчертава, че прилагането на кодекс на поведение или незаадължителни насоки няма да гарантира достатъчна правна сигурност в това отношение,

— ЕНОЗД подчертава също така рисковете, свързани с потенциалното вписване на физически лица в черни списъци и техните възможности за правна защита пред независими органи.

11. ЕНОЗД вече няколко пъти е изтъквал, че „извършването на наблюдение върху поведението на потребителите на интернет и събирането на данни за техните IP адреси е равностойно на нарушение на техните права на зачитане на личния им живот и кореспонденцията им (...). Това становище съответства на съдебната практика на Европейския съд по правата на човека ⁽³⁾“. С оглед на тази

намеса е необходимо да се осигурят по-подходящи гаранции, за да се гарантира, че мерките за наблюдение и/или блокиране ще се предприемат само за строго определени цели и под съдебен контрол, както и че са налице подходящи мерки за сигурност, които не допускат злоупотреба с този механизъм.

II.2. Изграждане на мрежа от горещи линии

12. Както е посочено в съображение 13 от предложението, в рамките на Програмата за по-безопасен интернет, по повод на която ЕНОЗД прие цитираното по-горе становище, е предвидено създаване на мрежа от горещи линии. Една от забележките на ЕНОЗД се отнася конкретно до условията, при които ще се осъществява събиране, обобщаване и обмен на информация: необходимо е да се определи прецизно съдържанието на понятието незаконно или вредно съдържание, а също така кой може да събира и съхранява информация и какви конкретни гаранции да се прилагат към тази дейност.
13. Това е особено важно с оглед на последствията от докладването: наред с информацията, свързана с деца, може да бъдат засегнати личните данни на всяко физическо лице, свързани по някакъв начин с информацията, която циркулира в мрежата, включително например информация за лице, заподозряно в нарушение, независимо дали това лице е потребител на интернет или доставчик на съдържание, но също така и информация за лице, което докладва за подозрително съдържание, или информация за жертвата на малтретиране. Правата на всички тези лица не трябва да се пренебрегват, когато се разработват процедурите за докладване: те следва да се вземат предвид в съответствие с действащата рамка за защита на данните.
14. Освен това информацията, събрана чрез тези горещи линии, най-вероятно ще се използва за целите на наказателното преследване в рамките на съдебното разглеждане на случая. По отношение на изискванията за качество и точност, следва да бъдат въведени допълнителни мерки, гарантиращи, че тази информация, която се счита за цифрови доказателства, е правилно събрана и съхранена и следователно ще бъде допусната от съда.
15. Гаранциите, свързани с надзора на системата, осъществяван по правило от правоприлагащите органи, са решаващи елементи, които трябва да бъдат налице. Прозрачността и възможностите за независима правна защита, които са на разположение на физическите лица, също са важни елементи, които трябва да бъдат включени в такава схема.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

16. ЕНОЗД няма основания да се противопоставя на разработването на солидна и ефективна рамка за борбата със сексуалното малтретиране, сексуалната експлоатация на деца и детската порнография, но изтъква настоятелно необходимостта да се гарантира правна сигурност по отношение на всички засегнати лица, включително доставчиците на интернет услуги и лицата, които използват мрежата.

⁽¹⁾ Вж. двете становища на ЕНОЗД, цитирани по-горе.

⁽²⁾ Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 година за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни, ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31.

⁽³⁾ Становище на ЕНОЗД относно АСТА, стр. 6.

17. ЕНОЗД приветства факта, че в текста на предложението е изтъкната необходимостта от зачитане на основните права на крайните потребители, но това посочване не е достатъчно: то следва да бъде допълнено със задължение за държавите-членки да обезпечат хармонизирани, ясни и подробни процедури за борба с незаконното съдържание, които да се прилагат под надзора на независими публични органи.

Съставено в Брюксел на 10 май 2010 година.

Peter HUSTINX

Европейски надзорен орган по защита на данните
